

**Informacja z realizacji
MIEJSKIEGO PROGRAMU WYCHODZENIA
I PRZECIWDZIAŁANIA BEZDOMNOŚCI
na lata 2021 - 2025
za 2023 rok.**

KOSZALIN 2024

WSTĘP

Uchwałą nr XXXV/580/2021 Rady Miejskiej w Koszalinie z dnia 23 września 2021r. został przyjęty Miejski Program Wychodzenia i Przeciwdziałania Bezdomności na lata 2021-2025. Celem głównym programu jest łagodzenie skutków zjawiska bezdomności oraz zagrożenia bezdomnością na terenie Gminy Miasta Koszalina na lata 2021 – 2025. Jego cele realizują poszczególne instytucje i organizacje pozarządowe z terenu miasta w ramach swoich zadań i obowiązków służbowych. Program nie dysponuje własnym budżetem.

Jednym z założeń polityki społecznej miasta Koszalina są działania zmierzające do zaspokajania potrzeb wszystkich mieszkańców Koszalina i ukierunkowane są na rozwój społeczny, wzrost poziomu życia, poszanowanie obywateli i tworzenie dla wszystkich mieszkańców równych szans rozwoju. Cele polityki społecznej, którymi kieruje się Miasto, to przede wszystkim: wyrównywanie szans życiowych różnorodnych grup mieszkańców, w tym grup ekonomicznie i socjalnie najsłabszych; wsparcie i rozwój oferty usług dla mieszkańców, ze szczególnym uwzględnieniem osób starszych i osób z niepełnosprawnością, prowadzenie bieżących działań osłonowych; dostrzeganie z wyprzedzeniem zagrożeń społecznych poprzez dokonywanie diagnozy problemów społecznych, diagnozy potrzeb i potencjałów Miasta a także rozwój usług społecznych.

Jednym z dotkliwych i niepożądanych jest zjawisko bezdomności. Bezdomność jest zjawiskiem charakteryzującym się brakiem miejsca zamieszkania. Brak miejsca zamieszkania może powodować kryzys psychiczny i zaburzać funkcjonowanie człowieka w społeczeństwie. W Koszalinie od wielu lat utrzymywała się na podobnym poziomie liczba osób bezdomnych, jednak w 2023 roku liczba ta wzrosła. Sytuacja pandemiczna w kraju, wysoka inflacja, napływ emigrantów z Ukrainy oraz działania wojenne w Ukrainie przyczyniły się do wzrostu ilości osób w kryzysie bezdomności. Ponadto, w 2023 roku na terenie Miasta Koszalina odnotowano znaczny wzrost eksmisji po pandemii oraz spadek ilości przyznawanych mieszkań osobom bezdomnym, co również miało negatywny wpływ na osoby znajdujące się w trudnej sytuacji ekonomicznej.

Prezydent Miasta Koszalina w dniu 3 lutego 2022r. powołał Zespół ds. wdrażania, monitoringu i ewaluacji Miejskiego Programu Wychodzenia i Przeciwdziałania Bezdomności na lata 2021-2025. Do zadań Zespołu należy między innymi monitoring działań realizowanych w ramach poszczególnych instytucji/organizacji, a także przygotowywanie na kartach monitorowania corocznego sprawozdania w formie tabelarycznej. Zespół w ramach

monitoringu na bieżąco analizuje sytuację zachodzących zmian społecznych i dostosowuje działania do aktualnej sytuacji na miarę potrzeb. Miejski Program Wychodzenia i Przeciwdziałania Bezdomności na lata 2021-2025 jest kontynuacją poprzedniego Programu z lat 2016-2020. Uwzględnia również zachodzące zmiany prawne i zjawiska społeczne. Jest kierowany do osób i rodzin zagrożonych bezdomnością i w kryzysie bezdomności. Działania profilaktyczne, osłonowe, aktywizacyjne skierowane do grup zagrożonych wykluczeniem społecznym i wykluczonych mają za zadanie ograniczać wzrost liczby osób zagrożonych bezdomnością oraz zwiększyć liczbę osób wychodzących z bezdomności.

Program obejmuje nw. działania:

1. Profilaktyka bezdomności - zapobieganie powiększaniu się zjawiska bezdomności i wzrostowi skali problemu w gminie.
2. Działania osłonowe dla osób dotkniętych problemem bezdomności – zapewnienie niezbędnego wsparcia i pomocy w postaci schronienia, posiłku, odzieży, opieki zdrowotnej, i higieny osobistej.
3. Działania aktywizacyjne dla osób bezdomnych i zagrożonych wykluczeniem społecznym – motywowanie do zmiany trybu życia, poradnictwo, terapie oraz pomoc w poszukiwaniu zatrudnienia i wyrabianiu dokumentów. Pomoc w podejmowaniu działań w kierunku uzyskania lokalu mieszkalnego.

REZULTATY PROGRAMU ZA 2023r.

1. Obszar działań profilaktycznych.

Realizatorami działań profilaktycznych są:

- Centrum Usług Społecznych w Koszalinie.
- Centrum Psychoterapii i Leczenia Uzależnień „ANON”.
- Zarząd Budynków Mieszkalnych.
- Koszalińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego.
- Spółdzielnie Mieszkaniowe.

Tabela nr 1. Rezultaty działań profilaktycznych w stosunku do osób zagrożonych bezdomnością w/w instytucjach działających w tym zakresie w 2023r. w porównaniu do roku 2020 w części dotyczącej spraw lokalowych.

Nazwa wskaźnika	Źródło danych	Wartość wskaźnika na dzień 31 grudnia 2020r.	Wartość wskaźnika na dzień 31 grudnia 2023r.	Trend a) wzrost b) constans c) spadek
Liczba osób, która nie posiada tytułu prawnego do zajmowanego lokalu mieszkalnego. <i>w tym ZBM</i> <i>KTBS</i> <i>SM</i>	ZBM,	134	107	<i>spadek</i>
	KTBS,	110	85	
	SM	4	7	
	SM	20	15	
Liczba osób, które podjęły działania w zakresie redukcji zadłużenia celem uniknięcia eksmisji. <i>w tym ZBM</i> <i>KTBS</i> <i>SM</i>	ZBM,	243	205	<i>spadek</i>
	KTBS,	238	199	
	SM	0	3	
	SM	5	3	
Liczba osób eksmitowanych. <i>w tym ZBM</i> <i>KTBS</i> <i>SM</i>	ZBM,	13	26	<i>wzrost</i>
	KTBS,	11	24	
	SM	1	1	
	SM	1	1	
Liczba zamian mieszkania, w tym ze spłatą zadłużenia <i>w tym ZBM</i>	ZBM,	43	38	<i>spadek</i>
	ZBM,	3	1	
	ZBM,	27	30	

	KTBS SM	KTBS, SM	16 0	8 0	

W porównaniu do 2020 roku, w 2023 roku spadła liczba osób, która nie posiada tytułu prawnego do zajmowanego mieszkania. Nadal utrzymuje się wysoki wzrost liczby eksmisji. Jednocześnie spadła liczba osób, które podjęły działania w kierunku redukcji zadłużenia i zamiany mieszkań.

Finansowanie działania

- Zarząd Budynków Mieszkalnych w Koszalinie swoje działania finansuje z dochodów własnych oraz dotacji budżetowej, której wysokość ustala się w rocznym budżecie Miasta Koszalina.

Tabela nr 2. Rezultaty działań profilaktycznych w 2023r. w porównaniu do roku 2020 w części dotyczącej minimalizowania przyczyn zagrożenia bezdomnością – innych niż sprawy lokalowych.

Nazwa wskaźnika	Źródło danych	Wartość wskaźnika na dzień 31 grudnia 2020r.	Wartość wskaźnika na dzień 31 grudnia 2023r.	Trend a) wzrost b) constans c) spadek
Liczba prowadzonych niebieskich kart.	CUS	176	201	wzrost
Liczba osób, którym przyznano decyzją gorący posiłek.	CUS	365	275	spadek
Liczba osób bezdomnych, która uzyskała pomoc finansową z Centrum.	CUS	82	101	wzrost
Liczba osób korzystających ze wsparcia asystenta rodziny.	CUS	213	426	wzrost
Liczba zawartych kontraktów socjalnych z osobami zagrożonymi bezdomnością.	CUS	11	6	spadek
Liczba osób zagrożonych bezdomnością korzystających z pomocy społecznej.	CUS	74	61	spadek
Liczba osób zarejestrowanych w poradni ANON (uzależnione i współuzależnione), w tym:	ANON	954	1559	wzrost
liczba osób uzależnionych	ANON	587	942	wzrost
liczba osób współuzależnionych	ANON	367	617	wzrost

Wzrosła liczba prowadzonych niebieskich kart oraz osób korzystających ze wsparcia asystenta rodziny. Odnotowano wzrost liczby osób uzależnionych i współuzależnionych

zarejestrowanych w poradni ANON. Spadła liczba osób którym przyznano decyzją gorący posiłek. Powodem jest zły stan zdrowia osób, który kwalifikuje do zasiłku celowego na zakup żywności dietetycznej oraz oddalone od centrum miasta umiejscowienie stołówki.

Spadła liczba osób zagrożonych bezdomnością, korzystających jednocześnie z pomocy społecznej. Natomiast znacznie wzrosła liczba osób korzystających ze wsparcia asystenta rodziny. Jest to wynikiem napływu z innych gmin do Koszalina wieloprotymowych rodzin z dziećmi zajmujących krótkoterminowe lokale. Doświadczają one problemów m.in. opiekuńczo-wychowawczych oraz są zagrożone bezdomnością.

Finansowanie działania

- Centrum Usług Społecznych w Koszalinie – na zabezpieczenie jednego gorącego posiłku dziennie:
 - wydatki za 2020r. 397 tys. zł, w tym: dotacja z budżetu państwa 288 tys. zł, środki własne gminy 108,8 tys. zł.
 - wydatki za 2023r. 649,4 tys. zł, w tym: dotacja z budżetu państwa 385,6 tys. zł, środki własne gminy 263,8 tys. zł.

2. Obszar działań osłonowych.

Realizatorami działań osłonowych są:

- Centrum Usług Społecznych w Koszalinie.
- Powiatowy Urząd Pracy w Koszalinie.
- Straż Miejska w Koszalinie.
- Caritas Diecezji Koszalińsko-Kołobrzeskiej.
- Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta w Koszalinie.

Tabela nr 3. Rezultaty działań osłonowych w stosunku do osób bezdomnych w/w instytucji działających w tym zakresie w 2023r. w porównaniu do roku 2020.

Nazwa wskaźnika	Źródło danych	Wartość wskaźnika na dzień 31 grudnia 2020r.	Wartość wskaźnika na dzień 31 grudnia 2023r.	Trend a) wzrost b) constans c) spadek
Liczba miejsc w placówkach dla bezdomnych ogółem.	CUS TPBA	117	115	spadek
w tym schronisko		48	44	
schronisko z usługami opiekuńczymi		9	13	

noclegownia ogrzewalnia		52 8	50 8	
Liczba lokali treningowych/wspieranych, chronionych.	TPBA	5	5	constans
Liczba rodzin/osób przyjętych do mieszkania treningowego, wspieranego, chronionego itp.	TPBA	15	15	constans
Liczba osób bezdomnych przebywających w placówkach dla bezdomnych (ogółem), w tym mieszkańców Koszalina	TPBA, CUS	307 149	413* 166	wzrost
Liczba świadczeń dla bezrobotnych.	PUP	3089	2302	spadek
Liczba osób z prawem do zasiłku dla bezrobotnych.	PUP	411	274	spadek
Liczba osób przebywających w Centrum Kryzysowym.	CARITAS	26	55	wzrost
Liczba osób przebywających w Domu Samotnej Matki.	CARITAS	5	19	wzrost
Liczba osób bezdomnych przebywających na terenie Koszalina.	SM, CUS, TPBA	391	443	wzrost
Liczba osób bezdomnych przebywających w miejscach niemieszkalnych.	SM, CUS,	84	108	wzrost
Liczba interwencji w stosunku do osób bezdomnych w tym informacje o możliwości uzyskania pomocy.	SM	155 155	173 108	wzrost

* jedna osoba może występować w danym roku w różnych placówkach np. w styczniu w ogrzewalni a w lutym w noclegowni.

Zwiększyła się liczba osób bezdomnych przebywających w placówkach noclegowych oraz w miejscach niemieszkalnych. Powodem wzrostu w/w liczby może być zwiększona liczba eksmisji oraz częsta zmiana placówek przez osoby bezdomne, co powoduje, że są odnotowywane np. w noclegowni i ogrzewalni w tym samym miesiącu. Zwiększyła się również liczba interwencji w stosunku do osób bezdomnych, co jest wynikiem wzrostu ogólnej liczby osób bezdomnych w Koszalinie.

Ponadto powodem w/w wzrostów może być napływ osób bezdomnych spoza Miasta Koszalina. 5 mieszkań nazywanych przez TPBA chronionymi nie jest prowadzona na zlecenie Gminy Miasta Koszalina.

W porównaniu do roku 2020, w 2023 roku zmniejszyło się bezrobocie i zmalała liczba świadczeń dla bezrobotnych oraz osób z prawem do zasiłku dla bezrobotnych.

Finansowanie działania

- Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta w Koszalinie - źródła finansowania: dotacja z Urzędu Miejskiego w Koszalinie, składki określone statutem, 1,5% OPP, darowizny pieniężne.

3. Obszar działań aktywizujących.

Realizatorami działań aktywizujących są:

- Centrum Usług Społecznych w Koszalinie.
- Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta w Koszalinie.
- Powiatowy Urząd Pracy.

Tabela nr 4. Rezultaty działań aktywizujących w stosunku do osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością w/w instytucji w 2023r. w porównaniu do roku 2020.

Nazwa wskaźnika	Źródło danych	Wartość wskaźnika na dzień 31 grudnia 2020r.	Wartość wskaźnika na dzień 31 grudnia 2023r.	Trend a) wzrost b) constans c) spadek
Liczba zawartych Indywidualnych Programów Wychodzenia z Bezdomności.	CUS, TPBA	31	5	spadek
Liczba zawartych kontraktów socjalnych z osobą bezdomną.	CUS	26	40	wzrost
Liczba osób bezrobotnych skierowanych do aktywnych form rynku pracy (np. staże, szkolenia itp.).	PUP	378	626	wzrost
Liczba osób bezrobotnych i poszukujących pracy, które skorzystały z usług doradztwa zawodowego.	PUP	292	667	wzrost

Zmniejszyła się liczba zawartych Indywidualnych Programów Wychodzenia z Bezdomności z uwagi na znaczne zwiększenie liczby zawartych kontraktów socjalnych z osobą bezdomną. Ponadto, wzrosła liczba osób bezrobotnych skierowanych do aktywnych form pracy oraz liczba osób bezrobotnych i poszukujących pracy, które skorzystały z usług doradztwa zawodowego. Utrzymuje się znaczna liczba osób bezdomnych przebywających w placówkach noclegowych. W 2023 roku w porównaniu do 2020 roku odnotowano wzrost liczby osób w kryzysie bezdomności przebywających na terenie Koszalina. Bezpośrednią przyczyną tego wzrostu może być wzrost liczby eksmisji z lokali mieszkalnych. Po szczycie pandemii od 2022 roku do 2023 roku łącznie eksmitowano 97 osób. Powodem tego wzrostu mogła być wysoka inflacja, wojna w Ukrainie oraz napływ emigrantów z Ukrainy. W efekcie tego znacznie podrożały lokale

mieszkalne na wynajem i stancje. Wiele osób nie podołało opłatom mieszkaniowym. Ponadto zmniejszyła się liczba osób, które podjęły działania w zakresie redukcji zadłużenia celem uniknięcia eksmisji. Odnotowano wzrost liczby prowadzonych niebieskich kart, osób korzystających ze wsparcia asystenta rodziny oraz znaczny wzrost liczby osób uzależnionych zarejestrowanych w poradni ANON. Powodem tego może być pogorszenie sytuacji osób/rodzin spowodowane wysoką inflacją, której skutki społeczne na wielu płaszczyznach życia społecznego są negatywne. Powodem może być również napływ wieloproblemowych rodzin do Koszalina bez stałego źródła dochodu.

W 2023r. Centrum Usług Społecznych w Koszalinie ponownie zwiększyło liczbę miejsc z formą opiekuńczo-pielęgnacyjną dla osób bezdomnych po hospitalizacji, które nie są w stanie funkcjonować samodzielnie, a jednocześnie nie zostały zakwalifikowane do żadnej placówki ochrony zdrowia. Dodać należy, iż przepisy nie zezwalają na umieszczanie ww. osób w innych, niewyspecjalizowanych placówkach dla bezdomnych. W związku z powyższym Centrum Usług Społecznych w Koszalinie ponownie podpisało umowy ze Stowarzyszeniem „Dom” w Kolbudach, Stowarzyszeniem „Jesień” w Nowym Jasińcu oraz zawarło umowę z następnym Stowarzyszeniem AGAPE w Borowym Młynie na udzielanie schronienia osobom bezdomnym w Schronisku dla Osób Bezdomnych z usługami opiekuńczymi. Z w/w usługi w 2023r. skorzystało 14 osób bezdomnych z ostatnim stałym zameldowaniem w Koszalinie.

Nadal potrzebne jest dostosowywanie działań do zmieniającej się sytuacji osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością. W szczególności należy dostosowywać działania osłonowe do liczby osób bezdomnych przebywających na terenie Koszalina oraz rozwijanie współpracy z osobami zagrożonymi bezdomnością. Obecnie zachodzi potrzeba przebudowy systemu pomocy osobom w kryzysie bezdomności na terenie Miasta Koszalina. W 2023 roku miejsca w placówkach dla bezdomnych TPBA w Koszalinie wykorzystywane były prawie w 100%. Z ewidencji Centrum wynika, że w schronisku dla bezdomnych TPBA na 20 miejsc przygotowanych dla Gminy Miasta Koszalin wykorzystywanych było 20 miejsc (100%). Osoby tam przebywające od wielu lat nie mają żadnej alternatywy na wyjście z kryzysu bezdomności z uwagi na niski dochód lub brak dochodu. Zmiana uchwały Rady Miejskiej NR XXXIII/538/2021 z dnia 27 maja 2021 r. w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Miasto Koszalin i wprowadzona w niej punktacja spowodowała zatrzymanie odpływu osób bezdomnych korzystających ze schronienia

w schronisku dla bezdomnych do lokali socjalnych. Wcześniej ze schroniska dla osób

bezdomnych lub mieszkań treningowych przechodziło średnio 5 osób rocznie do lokali socjalnych. Do schroniska nie można już kierować innych osób z Gminy Miasta Koszalin. Ponadto z ogrzewalni, w której jest 8 miejsc korzystało jednorazowo średnio 13 osób. Z noclegowni, w której jest 50 miejsc korzystało jednorazowo 45 osób. Do dyspozycji pozostawało jedynie 5 miejsc w noclegowni. W obecnej sytuacji zachodzi obawa, że w nadchodzącym okresie jesienno-zimowym może zabraknąć miejsc noclegowych dla osób w kryzysie bezdomności. Priorytetem jest zatem zwiększenie ilości miejsc w ogrzewalni do około 15.

W związku z powiększającym się zjawiskiem bezdomności na terenie Miasta Koszalina, oraz brakiem dodatkowych miejsc w placówkach dla bezdomnych TPBA w Koszalinie, potrzebne jest wprowadzenie nowych działań w formie mieszkań wspomaganych oraz treningowych prowadzonych przez Gminę Miasto Koszalin zgodnie z art. 53 ustawy o pomocy społecznej. Wprowadzenie w/w działań zmniejszyłoby liczbę osób bezdomnych przebywających w placówkach dla bezdomnych, co w efekcie spowodowałoby zmniejszenie liczby osób bezdomnych przebywających w miejscach niemieszkalnych.

Sprawozdanie przygotował:
Specjalista pracy socjalnej - Jacek Wróbel